

Comentariul operei Schimbarea la fata a Romaniei scrisa de Emil Cioran- partea a doua

Astfel ca frazele vor fi cu atat mai provocatoare cu cat subiectul este mai sensibil: nu mai e vorba de zbuciumul individual, asumat ca atare, ci de acela colectiv, al unui neam intreg, ce pare ca-si rateaza, sistematic, sansele de a evolua. La asemenea miza, este limpede de ce anumite pasaje suna incendiar, aproape scandalos, si de ce izolarea unor asertiuni din context poate crea ilaritate. Insa lectorul avizat cunoaste percutanta paradoxului cioranian si eterna lui disponibilitate polemica.

Cand citim propozitii ca "Iubesc istoria Romaniei cu o ura grea", sau "Romania n-are nimic original in afara de tarani, arta populara si peisaj (de care nu e responsabila)", trebuie sa avem in vedere mai intai vocatia autorului de a aborda abrupt o tema delicata. Totul se cere citit in registrul mesianic, in spiritul moralei crestine cuprinse in sintagma "Dumnezeu, pe cine iubeste, il cearta". Cioran, erijat in exponent al etniei sale, isi cearta poporul si, in patosul sau obstructiv, contureaza o alternativa la consacratul specific national.

Axa demonstratiei o constituie dialectica major-minor, aplicata la morfologia culturii. Apelul la Blaga este imperios: in aceeaasi perioada, in 1935-37, filozoful de la Cluj publica partile constitutive ale "Trilogiei culturii", unde elogia modalitatea minora culturala, valorizand satul ca axis muncii. "Schimbarea la fata a Romaniei" pare conceputa ca o replica la "spatiul mioritic", sinteza de interpretari traditionaliste, arhaizante, cu denuntarea demoniei tehnologice, care a pervertit sufletul omului.

Categoriile enuntate de Blaga devin la Cioran subiectul unui caustic proces de demitizare, dus la ultimele consecinte in toate cele sase capitole centrate pe un motiv unic. mesianismul: "Tragedia culturilor mici", "Adamismul romanesc", "Golurile psihologice si istorice ale Romaniei", "Razboi si revolutie", "Lumea politicului", "Spirala istorica a Romaniei".

Orice comparatie cu o mare cultura ne defavorizeaza, tradandu-ne devitalizarea, incapacitatea de a crea un destin glorios. O ciudata si blamabila somnolenta, de inși periferici, ne-a situat in "sub-istorie": "Franta a risipit in timpul Revolutiei mai multa energie decat Romania intr-o mie de ani. Iata diferenta dintre istorie si sub-istorie". Cui i s-ar putea imputa apatia si excesivul spirit defensiv romanesc? Cioran crede ca fibrei bizantine, stagnante, cu "viziunea ei devitalizanta".